

רחש לבי דבר טוב אימר אני מעשי למלך ז
 א שריך לינקאלען מי כְּמוֹכָה •
 ב ין מלכים ושרים מאוד גְּשֵׁאת •
 ר בות פעלת בנפש נְמוֹכָה •
 ה נך ליחיד בארץ דמירת •
 מ • ברוזנים כלינקאלען ומי יתהלל כמוהו ?

ל ה שם גם בנבורים •
 י מינך עשה חיל •
 נ גדם חגרת חרב חללים •
 ק שתך דרכת יומם וליל •
 א ב אחד בראנו • אַמְרַת •
 ל כן דרור השמעת פקודיך •
 ע ס הפושים לחירות גֵּאלַת •
 נ עה יפארו ויברכו שמייך •

מ • ברוזנים כלינקאלען ומי יתפאר כמוהו ?

אייזק גאלדשטיין הלוי

רַחֵשׁ לִבִּי דְבַר טוֹב אָמַר אָנֹכִי מֵעֵשִׂי לְמֶלֶךְ¹

My heart overflows with a goodly theme; I address my verses to the king...

אַשְׁרֵיךָ לִינְקֹאֲלִיךָ מִי כְמוֹכָה²

Happy are you, O Lincoln; who is like you . . .

בֵּין מְלָכִים וְשָׂרִים³ מְאֹד נִשְׂאֵתָ

You are greatly exalted among kings and princes . . .

רַבּוֹת פְּעֵלְתָּ בְנַפֶּשׁ נְמוּכָה⁴

You have achieved much with a humble soul.⁵

הִנְךָ לְיַחֲוִיד בְּאַרְצֵן דְּמֹיֶתָ

You are like one of the nation's ordinary citizens ⁶

מִי בְרוֹזְזִים⁷ כְּלִינְקֹאֲלֵךָ וּמִי יִתְהַלֵּל כְּמוֹהוּ

Who among the rulers can be compared to Lincoln, and who can be similarly praised?

¹ Psalms 45:2

² Deuteronomy 33:29 -- אַשְׁרֵיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךָ --

³ Jeremiah 17:25

⁴ יברחו מן השררה והמלוכה, ויתחברו לכל נפש נמוכה ונבוכה.
[מסכת יומא - פרק דרך חיים תוכחת מוסר (ס)]

⁵ The force of the “ב” is not clear here - so the author also may be suggesting that Lincoln has done much for the downtrodden (**נפש נמוכה**)

⁶ Another possible translation: *You have become unique in the land* (דמית = you are like, you have become like).

⁷ Isaiah 40:23 -- הַנּוֹתֵן רוֹזְזִים לְאֵין שִׁפְטֵי אֶרֶץ פְּתָחוּ עֵשָׂה --

לְךָ שָׁם גַּם⁸ בַּגְּבוּרִים

You are among the courageous ones

יְמִינְךָ עָשָׂה חֵיל

Your right hand has acted valorously

בְּגָדָם חֲגָרְתָּ חֶרֶב חַלְלִים⁹

You were girded with a slaying sword against them

בַּקֶּשֶׁתְּךָ דָּרַכְתָּ¹⁰ יוֹמָם וְלַיִל

You strode with your bow day and night

אָב אֶחָד בְּרָאֵנוּ אִמְרַתְּ¹¹

You declared: “Has not one Father created us all?”²¹

לְכֵן דִּרְוֹר הַשְּׂמֵעַתָּ פְּקוּדֶיךָ

Therefore you promulgated the Emancipation Proclamation³¹

עַם הַכּוֹשִׁים לְחֵירוֹת נְצַלְתָּ

You redeemed the Negro people in freedom

נִצַּח יִפְאַרוּ וַיְבָרְכוּ¹⁵ שְׁמֶךָ¹⁴

They will exalt and bless your name forever

⁸ II Samuel 17:13 -- עַד אֲשֶׁר־לֹא־נִמְצָא שָׁם גַּם־צָרוּר

⁹ Ezekiel 21:19 -- חֶרֶב חַלְלִים הוּא הֶרֶב חָלַל הַגְּדוֹל הַחֲדָרֶת לָהֶם

¹⁰ Habakkuk 3:15

¹¹ Malachi 2:10 -- אָב אֶחָד לְבָלָנוּ הֲלוֹא אֵל אֶחָד בְּרָאֵנוּ

¹² ". . .that we here highly resolve that these dead shall not have died in vain, that this nation under God shall have a new birth of freedom, and that government of the people, by the people, for the people shall not perish from the earth” (Lincoln’s Gettysburg Address, November 19, 1863).

“Both read the same Bible and pray to the same God, and each invokes His aid against the other. It may seem strange that any men should dare to ask a just God’s assistance in wringing their bread from the sweat of other men’s faces, but let us judge not, that we be not judged” (Lincoln’s Second Inaugural Address, March 4, 1865).

¹³ A more literal translation would be: *Therefore in freedom you have caused your precepts to be heard*

¹⁴ Although the text actually reads **שְׂמִיךְ** and not **שְׂמֶךָ**, the context suggests that the author intended to use the singular form of the noun **שֵׁם**.

¹⁵ הרי האדם מצד החסד, וכן כתיב (תהלים פט, ג) : עולם חסד יבנה, העולם הוא האדם. ומלאך מצד הוד, כי עצם פעולת המלאכים הכל שירות ותודאות, החיות ישוררו וכרובים יפארו ושרפים יונגו ואראלים יברכו. [מסכת שבועות - פרק תורה אור (מא)]

מי ברזזנים¹⁶ כלינקאלען ומוי יתפאר כמוהו

Who among the princes can be compared to Lincoln, and who can be similarly exalted?

אייזק גאלדשטיין הלוי

Isaac Goldstein, Ha-Levi

¹⁶Isaiah 40:23 -- הנותן רוזנים לאין שפטי ארץ כתהו עשה --